

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Passio Altera, Auctore anonymo a, E Bibliothecæ Vaticanæ codice 821,
Interprete Cornelio Byeo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](#)

PASSIO ALTERA,

Auctore anonymo a,

E Bibliothecæ Vaticanæ codice 821,

INTERPRETE CORNELIO BYEO.

CAPUT I.

Sanctus fidem prædicat, comprehenditur, ad Maximianum adducitur, custodiri ab hoc jubetur, a Nestore, contra Lyæum pugnaturo, convenitur, illique benedicit

Dum Sanctus, fervente in Christianos persecutus,

b

c

persecutus,

d

e

f

g

h

i

j

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

hh

ii

jj

kk

ll

mm

nn

oo

pp

qq

rr

ss

tt

uu

vv

ww

xx

yy

zz

aa

bb

cc

dd

ee

ff

gg

Α εἰσθαι, συλλαβόντες τὸν μαχάριον Δημητρίου (οὐδὲ γάρ φεύγων συνελέψθη, ἀλλὰ τὰς συνήθεις ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς ἵερουργῶν λατρείας) τῷ θεού μαχρι Μαξιμιανῷ καθάπερ τὶ μέγιστον θύραμα προσῆγαν, οἰώμενοι ἐστούς μάλιστα τῷ βασιλεῖ παραβέσθαι, ἢ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μηδένα Χριστιανὸν λανθάνειν ἐπιδιέζοντο, τὸ καὶ τοὺς ὑπεροχὴν τακταμηνύοντες.

4 Καὶ ὁ μὲν ἔτυχεν ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως θέατρον τὸ καλούμενον στάδιον ἀνέντα, θίας ἐνεκν τῶν μουσαγέων μελλόντων, καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ πεντάλου θέαματα ἐπιτελούντων· ἕκει γάρ ἀντὸν περιπεσεύσαστο διὰ τῶν σωθίων περιπεριφραγμένος κύκλῳ ἐν ὃντι πρεμάνεσσος, δὲ δέχεσθαι μέλικον τούς ἐν ἀντρῷ εἰσόντας, διότι τέρψις ἡν ἀντρῷ τοι βλέπειν ἀνθρώπων αἰμάτων ἔχουσιν· πλήρης οὖν ἔκτος φροντίδος ἡ μερίμνη εἶχεν τὸ δράμενον· διέκειτο γάρ ὁ βασιλεὺς περὶ τῶν μουσαγέων Λαυρίου ὄντας ἐπὶ τῷ ἔνοντι τῶν θεατρικῶν ὑπαρχούτων, τοιχίαι καὶ μεγέθει σούματος ἀνεσταλμένον, διὸ οὐ μόνον ἐν Ράμῃ πολλοῖς εἰς τὸν λοιδόν ἀνηρρική, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Σεργίῳ καὶ ἐν τῇ Θεσσαλονίκιον πολεῖ· διέτρεψεν γάρ διά τε τῶν σωθίων, καὶ τοῦ παγγάνου, ἕτερα διὰ πολλὴν ἐμπειρίαν εἰς τὸ φονεῖον διὰ μελῆτος Β καὶ συνθήσιας κεκτημένος.

5 Τούτον, ἐπειδὴ πάντες ἐδεδύκασσαν διὰ τὸ μηδένα ἀντὸν ἀνταγωνιστὴν ἀναβαίνεσθαι, ἐν προτούς εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ὁ καὶ φιλέιν ἐπιδείκνυτο, καὶ τὸν δέσποτον εἰς ἀντὸν· ἐπῆρε δὲ καὶ ὁ θεατὴς τὸν ἀκρην τῆς πλειας αὐτοῦ, καὶ τὴν περιμάνιαν ἀντοῦ ἐστεμμένοτο. "Οτε δὲ πλήσιον ἔγενον τοῦ σταδίου, κατίοντος ἀντοῦ ἐπὶ τοῦ χρήματος, τότε μηνύσαντες προσάγουσιν τῷ Μαξιμιανῷ τὸν μαχάριον οἱ συνειληφότες Δημητρίου. Πειθόμενος δὲ εἰς ἐπιμένει τὸν Χριστὸν προσκυνῶν, καὶ μεῖναι καὶ ἔτερους ἀντὸν διδάσκειν τὸν ἐσταυρωμένον σέβειν, ἦχθη μὲν πρὸς ἀντὸν.

6 Ιδὼν δὲ τὴν παρέστασιν τοῦ ἀνθράκου, Χριστιανὸν σεκάντον ἀποκαλεόντος, καὶ πάντας ὑπὲρ τοῦ ὄντος μαχάριος τοῦ κυρίου ἡρών Ιησοῦ Χριστοῦ ὑπομεῖναι θαρροῦντος, εἴτα καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πάνω ὥραιον γενόμενον, καὶ τὸν προειρέμενον θεάματον δῆλον ὡς ὅν, τὸν μὲν ἀσύλιμον Μάρτυρα ἐκίλευσεν αὐτὸν παρὰ τὸ στάδιον ὅπουσίους γρηγορίους βαλανίους περὶ τὰς τὸν ἐκείνης καρύντας φρουρεῖσθαι σαμάριας. "Εὐθὺς φιλαττόμενος, ὥρᾳ σκοτείας ἐπὶ τῷ γῆς ὑπὸ τῶν πόδας αὐτοῦ ἀνελθόντα, πειράσθαι δὲ τῷ κέντρῳ πληῆς τὸν "Ἄγιον". Ο δὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ποιῆσας μετὰ τοῦ σκοτείου, καὶ προστρίσας αὐτὸν νεκρὸν ἀπέδειξεν. Περαρχόμενος δὲ ἄγγελος Κυρίου ἐλόνος στέρεων ἐπέβηκεν τῇ κορυφῇ τοῦ Μάρτυρος, καὶ ἐπεν αὐτῷ, εἰρήνη σοι, ἀβίητά τοι Χριστοῦ, ἴχνει καὶ ὀνόρβιζον.

7 Ο δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τῷ σταδίῳ καὶ προκαθίσας, τὸν τὸ Λυκίον εἰσταγάγων ἔπεικε διὰ τῶν κηρύκων τὸν βουλόμενον μουσαρχῆσαι, προστιθεῖς μετὰ τῶν ἐπιδίλλων καὶ χρήματα πολλά, καὶ τοὺς τοῦ δήμου νεανίσκους ὥραιος πάντας, κομιδὴν νέος ὥν, Νέστωρ ὄνομα, ἔρπι τὸν ιούντον ἐπανθύνοντας φέρον, γνωστὸς ὑπάρχων τῷ πανευδόρῳ μάρτυρι Δημητρίῳ (ἴθεωρει γάρ τὰ ὑπὸ αὐτοῦ γενόμενα θεάματα, πολλάν τε λάθιν προστρέψαντα αὐτῷ), καὶ διδασκόμενον σέβειν, καὶ προσκυνεῖν τὸν Χριστὸν) ἐδύραμών εὐ φρυλάστητο τόπο, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐλεγεν· δούλε τοῦ Θεοῦ Δημητρίου, βούλομαι τῷ Λαυρίῳ μουσαρχῆσαι, ἀλλὰ εὔζαι μοι τὸν Χριστὸν ὄνομάστας. Ο δὲ "Ἄγιος ποιῆσας τὸν τοῦ Χριστοῦ σφραγίδα εἰστε τὸ μέτοπον, καὶ τὴν καρδίαν ἀν-

junctum, Demetrium comprehensum (neque enim fugiens, sed consueta cum fratribus religionis ministeria obiens captus est) Maximiano Dei inimico, veluti maximam prædam, stiterunt, futurum existimantes, ut imperatori maxime probarent, quantam diligentiam, ne Christianus ullus, ut potest ipsos, qui celsioris conditionis essent, prudentes, absconditus maneret, impudenter.

A. ANONYMO.

4 Contigit autem ut is, quo singulari certamine decertaturos, reliquaque pentathli lusus g spectacula edituros cerneret, ad civitatis theatrum, quod stadium dicitur, adiret. Illic enim e tabulis quibusdam sepimentum, in altum suspensum, quod ingredientes suscepturum erat, circuli in modum ei erat paratum; h cernere enim humani sanguinis effusionem, delectatio ei erat, nec tamen absque cura seu sollicitudine, quod ei spectandum dabatur, poterat intueri. Amore autem ferebat imperator erga quendam monomachum, nomine Lyceum, e Wandalorum gente existente*i*, fortitudine magnitudineque corporis eximium, qui non modo Romæ, sed et Sirmii k Thessalonicensiumque in civitate multos duello, utpote ex exercitatione consuetudine haud vulgarem occidendi peritiam natus, necarat.

5 Hunc, cum omnibus, quod nemo cum eo posse congregari videretur, esset terrori, imperator inter primos, quod et continuo facere affectabat, habebat placidiorique vultu intuebatur; laudabat autem ac mirabatur atatis ejus vigorem, nec aliter, quam de magna re, de viri superbia gloriabatur. Cum porro ad stadium jam venisset, atque e curru descendisset, beatum Demetrium, qui eum ceperant, ad Maximianum, rei praemonitum, tunc adducunt. Inquirens autem, an Christum adorare pergeret, eumque etiam alios, ut crucifixum adorent, doctrina sua impellere, edoctus, jussit illum ad se duci.

6 Viri autem, Christianum sese agnoscentis et quacumque pro Domini nostri Iesu Christi nomine suffrere audentes, constantiam, vultumque ejus maxime venustum conspicatus, quod totus spectaculus exhibendis esset intentus, venerandum Martyrem iuxta ipsum prope publicum balneum in subterraneis forniciis, ibidem existentibus, custodiae mancipari jussit l. Ibidem custoditus scorpionum, e terra sub pedibus suis, qui et cauda F Sanetum percutere conabatur, egrediente asperito. Hic autem, facto in scorpioni crucis signo, mortuum illum illico reddidit. Statim autem angelus Domini adveniens coronam capitii Martyris imposuit, pax tecum, pugil Christi, robustus sis et conforde.

7 Cum porro imperator stadium esset ingressus, locumque suum occupasset, Lyceum introducens per nuntios, qui cum eo singulare certamen inire vellet, advocabat, cum donis, victoriā referentibus dari solitis, multam etiam pecuniam promittens: quidam autem e vulgo adolescens admodum formosus, qui adhuc valde juvenis erat, nomine Nestor, primam modo lanuginem ferens, notus existens gloriosissimo martyri Demetrio (facta enim ab eo miracula, multumque populum, qui ad eum accurrebat, venerari et quod docebat, et Christum adorare videbat) accurrens ad locum, in quo custodiebatur, cadensque ad pedes ejus di-

custodir ab eo jubetur;

a Nestore;
contra Ly-
ceum monoma-
chum pugna-
turo, et que
benedicit.

A. ANONYMO. xit : Serve Dei Demetri, volo contra Lyæum singulari pugnare certamine, sed ora pro me, Christum invocans. Verum Sanctus, et in fronte ipsius et in corde Christi signo formato, illum dimisit dicens : Et Lyæum vinceas, et pro Christo martyrium subibis.

τοῦ, ἀπέλυσεν αὐτὸν εἰρηνίδις, καὶ τὸν Λυαῖον νικήσεις,
καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίας.

ANNOTATA.

a Quidquid de scriptore hoc, qui fortassis jam inde a seculo sexto floruit, scitu præcipue dignum est, Commentarii prævii § 2 exposui.

b Imperator, sub quo S. Demetrius martyrio coronatus est, non Herculius, sed Galerius cognomatus fuit, quemadmodum, quæ Commentarii prævii num. 57 et seq. in medium adduxi, fidem faciunt.

c Quandonam Gothi Sauromatae seu Sarmatæ, hic memorati, a Maximiano Galerio fuerint subacti seu profligati, Commentarii prævii num. 60 lectorem edocui.

d Epistola 2, cap. 4, §. 2.

e Senatorio genere ortum esse Sanctum, nec in Photiana, nec in Anastasiana ejus Passione fundamentum habet; quare, cum nec aliunde, quo tam illustres Demetrii natales possimus adstruere, quidquam occurrat, senatorione, an altero genere oriundus hic sit, est dubium. Adi Commentarium prævium num. 30 et seq.

B f Vocabulum exceptor, generice acceptum, significat scribam, atque adeo hic illum, qui, quæ quantum ad res militares in libros referenda erant seu notanda, litteris mandabat. Adi Cangium in Glossario medix et infimæ latinitatis ad vocabulum Exceptor, quod præterea idem, quod vocabulum Græcum Εξεπττό significat, ut idem scriptor in Glossario medie et infimæ Græcitatæ docet. Verum anne Sanctus militari exceptoris officio reipsa etiam, ut hic asseritur, functus fuerit, mihi ambigendum appareat, ut etiam an unquam, quod mox hic subditur, ad proconsulis Græcie dignitatem fuerit promotus. Etenim tam hoc, quam illud memorie hic primum proditum fuisse videtur ab anonymo Sancti nostri biographo, qui, cum ab hujus ætate aliquot seculis absuerit, fidem ea in re certam haud meretur.

g Id est, certaminis Gymnici, quod quinque certaminibus, cursu videlicet, lucta, pugilatu, saltu et jaculo, ut Festus docet, constabat. Adi ad vocabulum Quinquerium Pitischi antiquitatum Romanorum Lexicon.

B h Cum hic de cellula seu de suggesto, quod Maximiano aliisque ingressuris, prout hodie in theatrorum autis usuvenit, præparatum esset, sermo institutus videatur, ita Latine ultimam hanc Græcam periodum interpretandam duxi, substantivumque in ea, cum quo participium περιτεφργμένος concordare deberet, vel esse omnissum vel certe hoc ad significandum segmentum substantive adhiberi, existimo, idque vel idcirco maxime, quod substantivum κύλω, participio isti subjectum in dativo ponatur, adeo ut significari haud possit circulus circumseptus prout Anastasius Bibliothecarius (adi annotata, Vitæ præcedenti ad lit. d subjecta) existimasse videtur.

i Wandalum natione fuisse Lyæum, nec in Anastasiana Photianave Sancti Vita, nec in monitu scriptoribus ullis, fidem certam facere natis, asseveratur; quare etiam, anne illud veritatis consonet, est dubium.

k Civitas hæc, licet modo Slavonæ urbecula dumtaxat sit, Demetri tamen ætate seu seculo quarto ineunte erat amplissima frequentissimaque, nec ante annum circiter 441, quo ab Attila fuit excisa, a florenti, in quo tunc erat, statu excidit.

C l Ab initio modo ad hunc usque locum Sancti nostri, quam hic damus, Passionem confer cum iis, quæ in Passione ejusdem altera, priori loco jam data, a principio usque ad num. 7 fere occurunt, videbisque antiquioris hujus lucubrationis alteram Sancti nostri, quam hic damus, Passionem esse dumtaxat ad hunc salem usque locum paraphrasin, variis adjunctis ab auctore vel pro arbitrio conficiis, vel aliunde adscitis auctam, prout in Commentario prævio num. 16 jam indicavi.

m Quod hic narratur, a Photiana et Anastasiana Sancti passione abest, potestque vel idcirco, num viritati consonet, haud immerito dubitari.

n Verene, ut hic narratur, Sanctus Nestori, singulari certamine Lyæum aggressuro, benedixerit, statu ex iis, quæ Commentarii prævii § 4 disserui.

CAPUT II.

Maximianus, ob necem Lyao illatam iratus, Nestorem primo ac dein etiam S. Demetrium jubei interfici, hicque, postea miraculis inclarescens, locis sacris sibi exstructis honoratur.

Aπέλθων οὖν ἐν τῷ σταδίῳ, καὶ διὰ τῶν βοηγίων καταπήγκασε, σῆψας τὲ τὸν χιτῶνα αὐτὸν, ἔστησεν ἔμπροσθεν τοῦ Μαξιμιανοῦ, ὡς ἐκπλαγέντα τὸν βασιλία. Καίτερα δὲ πρὸς ἑαυτὸν εἰς τοῦτο πηδίσαντα, καὶ συμβουλεύεντα αὐτῷ καὶ λέγεντα νεκίσκε, οἶδα, ὅτι χρημάτων σε σπάνις ἐπὶ τοσούτου ὄρθρων φαντασίας παρεπούσαν, ἵνα δὲ περιγενάμενος πλοῦτον ἀδρόνικον κτήσεις, ἢ ἀποτυχὸν πενίαν ἐνοχλούσῃς μετὸ τοῦ ἑνὸς ἀπαλλαγῆς, ἐγὼ δὲ τὸ δικτυον τῆς νεότητος καὶ τῆς ἡλικίας, ἃς καὶ πόσηςσαι δόσον καὶ ὑπὲρ μόνης τῆς τόλμης δέξια, καὶ αρκούντα χεριώματα, καὶ ἀποδι- μετὰ τοῦ ἕπον ἔχων καὶ τὰ χρήματα, Λυσίφ δὲ σεκυτος μὴ ἀντιτησόντες, ἐπειδὴ σοῦ πολλοὺς ἥδη ὀντατωτέρους ἀπῆλλαζεν.

9 Ταῦτα ἀκούσας ὁ Νεστωρ, οὔτε ἡρπασεν τὸν τοῦ βασιλεῶς φιλοτιμίαν, ἀλλὰ οὔτε ἐδειλίσασεν πρὸς τὸν ἔπιαν τοῦ Λυσίφου, τῷ δὲ βασιλεῖ ἀπερίνατο· οὐ χρημάτων ἐπιβυνμα, φῆσας, ὡς βασιλεύ, οὐ δὲ διὰ τούτο ἐπὶ τὸν ἀγώνα ἐλῆλυσα, ἀλλ᾽ ἵνα κρείτου Λυσίφου ἔμπατον συστήσω· μὴ δὲ γάρ βούλεσθαι ζῆν, ἢ πλουτεύειν ξένατα, καὶ ἐγχωρίσαντα τὴν προλαβόντη τοῦ Λυσίφου δύον. Εὐθύεσσιν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μὲν ἀντὸν ὄργης, τούτους λεχθέντους ἐπιλόγησεν, τὴν αἰλανώνα τοῦ Νεστορος οὐχ ὑπομένατες, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς προτρέπομενος ἰεῖν, καὶ παρεθάρυντες τὸν Λυσίφον.

10 Οὐ δέγει οὐτοῦ πονήσας ὁ Κωνσταντίνος σταυρὸν ἐν τῇ παρδίᾳ αὐτοῦ, ἔλαβεν τὴν ἀνάδεικτην, καὶ ἀνάδεικτης εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπεν, ὁ Θεὸς Δημητρίου τοῦ δούλου σου, καὶ ὁ ἡγαπημένος σου παῖς Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὑποδάσας Γολάνθ τὸν ἀλόφουλον τῷ πιστῷ σου Δαυΐδῃ, αὐτὸς κατάδαλε τὸ θράσος τοῦ Λυσίφου τῷ Μαξιμιανοῦ, τοῦ τυράννου, καὶ εἰσπήσας μέσον τῶν μαγγάνων· γενομένη δὲ τῆς συμπλοκῆς, κερίνη λαβόν κατὰ τὴς παρδίας ὁ Λυσίφος, ἀνηρθεὶ παραχρῆμα, καὶ τὸν ἐσχάτην τῷ βασιλεῖ ψυχικὸν περιεπίστην σύγχυσιν· δὲ δὲ Νεστωρ ἐδέξασεν τὸν Θεόν, διότι τῇ εὐχῇ ὅγιον Δημητρίου ἀνηρέθη ὁ βάρβαρος.

11 Μαξιμιανός δὲ παραυτίκα τὴν καθίδραν αἴτου ἀπενίθησεν, καὶ στυρύδος ἦταν τὰς βασιλείους αἰλάς ἐπανέρχετο, λέγων: μα τοὺς θεοὺς γοντεῖα τὶς προσχώρησεν· ἐπειδὸν δὲν ἐσφάττετο ὑπὸ τοῦ νεανίου τούτου ὁ τοσαύτας καὶ τηλικατάς ἐπιδειξάμενος ἀνδραγαθείας· καλέσας δὲν πρὸς ἑαυτὸν ὁ τύραννος τὸν Νεστωρα, ἔσην πρὸς αὐτὸν· εἰπὲ, νεανίσκε, ποιὰ μαγεία χρημάτων, ἡ τίνας ἔχων συνεργούς, τὸν Λυσίφον ἀπέκτενε; δὲ δὲ Νεστωρ ἀπεκρίνατο· Μαγεία οὐκ ἔχοματεν, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ θεός Δημητρίου, δὲ θεός τῶν Χριστιανῶν, αὐτὸς ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτούς, ἀπέκτενεν ἐν τῇ χειρὶ μονὸν τὸν ἀλάστορα, καὶ ὑπερήφανον. Οργισθείς οὖν ὁ βασιλεὺς, ἐπέλευσεται αὐτὸν ὡς Χριστιανὸν ἀπενεχθῆναι ἐν τοῖς δυτικοῖς τῆς πόλεως μέρεσιν ἐν τῇ ἐπωαραζούμενῃ χρυσέῃ πύλῃ, κακάσιες τῷ ίδιῳ ξίφεις ἀναιρέσθαι ὑπὸ Μηνουσιανοῦ προτικτορος καὶ οὗτως τῆς παρτυρίας τὸν στέφανον ἀνεδέξατο.

12 Υποβαλλόντων δὲ των τῶν ἀρχόντων τῷ βασιλεῖ περὶ Δημητρίου, καὶ ὑποθεμένων ὡς αἵτος τῆς

Abiens ergo ad stadium, cum et de gradibus Nestor, data coram Maximiano stetit, ita ut obstupesceret imperator: cum autem illum, qui in id prosilierat, ad se vocasset, suadere ei coepit ac dicere: Adolescens, scio, quia divitiarum penuria, ut ad tantum vanitatis efferreris, te impulit, ut aut vincens divitias subito acquiras, aut victoria excidens egestatem simul, que te turbat, et vitam deponas. Ego autem e juvenutis tuae, atatique, qua viges, miseratione, pro solo ause donec tibi et digna et sufficientia largiar, abi divitias simul cum vita possidens, nec te Lyao objicias, quoniam jam multos te fortiores occidit.

9 Audiens haec Nestor nec imperatoris munificentiam accepit, nec etiam ad Lyao laudes timorem concepit; imperatori autem respondit dicens: Divitias haud desidero, imperator, neque idecirco ad certamen veni, sed ut me Lyao præstantiorē ostendam: sese enim nec vitam, nec divitias prærepte Lyao laudi velle præferre. Statim itaque, hisce dictis, imperator, et qui ei aderant, ira repleti sunt, Nestoris iactantiam haud ferentes. Ac imperator quidem Lyaoum excitans clamabat, audaciamque ei addabat.

10 Nestor autem, formatio in pectore suo crucis init, eumque occidit. Audiens haec Nestor, formato in pectore suo crucis signo, acinacem accepit, levatisque in caelum oculis, dixit: O Deus Demetrii, servi tu, dilectusque filius tuus Jesus Christus, qui Goliath alienigenam fideli tuo David subjecisti, Lyao et Maximiani fiduciam contere, mediumque in repagulum prosiliit. Pugna autem facta, Lyaeus, iustum in corde accipiens, illico est mortuus, extremaque imperatori attulit confusione. Nestor autem laudabat Deum, quod sancti Demetrii precibus barbarus esset occisus.

11 Maximianus autem e sede sua protinus surrexit, tristisque ad regiam rediit dicens: per Deos beneficium quoddam est factum, quoniam is, qui tot tantaque facinora edidit, ab hoc juvene est occisus. Arcessito autem ad se Nestori tyrannus dixit: Dic, adolescens, qua usus arte magica vel quos habens adjutores Lyaoūm interficisti? Nestor autem respondit: Arte magica, absit, haud cecidit, sed neque incantatione quapiam est occisus, sed Deus Demetrii, Deus Christianorum angelum suum misit, scelestumque ad superbum in manu mea occidit. Iratus igitur imperator mandavit, ut is, upotente Christianus, ad Occidentales urbium partes in locum, cui Aureæ portæ nomen, abducerebatur, ibique gladio proprio a Menutiano protectore occideretur; atque ita martyrii coronam est adeptus a.

12 Quibusdam porro principum de Demetrio mentionem apud imperatorem facientibus, eumque

Nestor, data
sibi a Maxi-
miano verba

haud recipi-
ens pugnam
cum Lyao

Hinc iratus
imperator
primo Nesto-
rem

A. ANONYMO.
ac dein etiam
S. Demet-
trium jubet
interfici.
Hic Servum

b
sui etiam in
martyrio se-
quacem, post
ea nactus,

c

A 17 Καὶ δὴ ὥρα τὸν πανένδοξον Δημήτριον λέγοντα αὐτῷ, πάτερ ἀποστίχων καὶ ἀδυνάτων ἀπωσάμενος, λα-
βῶν ὅπερ ἐπιφέρει, πάρελθε τὸν ποταμὸν ἀδιστάκτως.
Ἐώθεν οὖν ἐπέλεξε τῷ ὄχηματι. ἔχον ἐν χερσὶ τὸν
τυμπάνων σφρόν, διῆλθεν ἀδιλέκτης τὸν ποταμὸν, καὶ ὑπάρ-
χει τὸν ἐν αὐτῇ Ἐγραινόν ἐν τῷ παρ' αὐτῷ κτισθέντι ἐκεῖτε
πανοπίῳ καθ' τοῦ ἀγίου μάρτυρος Δημητρίου, πλησίον
τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς καλλιώνος μάρτυρος Ἀναστα-
σίας, πολλά τε θάνατα, καὶ λάσεις ὁ Κύριος ἐποίησεν
ἔνθα διὰ τῆς ὕδου τὸ δύγμα καὶ τὸ ζῷα ἐννεασάκα-
το, χάριτι καὶ οἰκτειρῷος καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

17 Ipsum autem vidit gloriosissimum martyrem Demetrium, ipsi dicentem, diffidentia omni pusilliunitateque deposita, accipiens, quod fers, flumini absque cunctatione ingredere. Mane igitur, curru consenso, venerandas reliquias manu gestans flumini innoxius transivit h, itaque transvectus Sirmii i sacram Lipsanothecam cum thesauro, in hac contento, in S. Demetrii ecclesia, prope venerandum pulchris victoriis decorata martyris Anastasia templum exstructa, depositus; multa autem et miracula et sanations in via, cum et currus et animalia quiescerent, Domini nostri Iesu Christi et gratia et longanimitate et misericordia Deus patravit, cui gloria et virtus nunc et semper et in secula seculorum. Amen.

A. ANONYMO.
fuerit depo-
site, honora-
tus fuit.

h

i

ANNOTATA.

a Num pro martyre recte habeatur hic Nestor Commentario prævio § vi defini.

b De Lupo, Sancti famulo, videsis Commentariorum prævium num. 62 et seqq.

c Alludi hic videtur ad proconsulū Græcie dignitatem, ad quam ab imperatore Sanctus no-
ster fuerit electus, arrhamque, quam tunc accepit; verum anno Sanctus Græcie proconsul
unquam existiterit, dubium admodum appareat. Adi Commentariorum prævium num. 35 et seqq.

d Ita vocabulum Græcum σχημα redidi, quod ei substituendam pulem vocem χουρ, quae idem,
quod Latine terra seu humus, significat. Videsis Commentariorum prævium num. 78.

e Joanni, Thessalonicensi seculo vii episcopo, præluxisse hanc Sancti nostri Passionem, vero
haut prouersus ea hoc ejus loco appareat absimile. Adi iterum Commentariorum prævium num. xi.

f Cum Leontius, hic memoratus, seculo quinto ineunte, uti in Commentario prævio num. 74
docui, verosimiliter floruerit, tuncque, uti ex iis, quæ Orlandius Orbis sacri et profani part.
i, lib. 3, cap. 1 in medium adducui, verosimilius appetet, Illyricum jam fuerit bisariam in Il-
lyricum Orientale et Occidentale divisum, nec Illyricum Occidentale præfecto prætoriano pa-
ruerit, oportet, ut Leontius ille Illyrici, non Occidentalis, sed Orientalis præfector exstiterit,
nisi forte, quod tamē non appetet, Leontius quispiam aliis ante seculi quinti initium, imo
ante Theodosii I, qui ex adductis ab Orlandio loco cit rationibus Illyricum in duas dictas
partes divisisse videtur, imperium gesserit Illyrici præfecturam.

g Occidentale nimirum; Thessalonica enim, quæ Illyrici Orientalis civitas erat, versa-
batur.

h Nec hujus miraculi, nec alterius, supra hic relati, quo Leontius, Sancto patrocinante, sa-
nitatem recuperarit, in Photiana et Anastasiana Sancti nostri Vita mentio fit.

i Sirmium ergo Thessalonica Leontius perrexit; verum, cum inde illuc per gentibus Danubius
trajectiendus haud sit, rectene hic flumen istud Leontius trajectisse indicatur? In Daciam, quæ
Thessalonica, nisi trajecto Istro seu Danubio, adiri non potest, profectus fuisse, supra asseri-
tur; cum autem fieri possit, ut Leontius in Daciam, e qua Sirmium, nisi Istro pariter seu
Danubio trajecto, adiri non potest, primum sese contulerit, ac deinde tantum Sirmium adierit,
erroris hic argui non potest anonymous Sancti nostri biographus.

E

F

PASSIO